

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 141/2021 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- talousvaliokunta TaVL 48/2021 vp
- perustuslakivaliokunta PeVL 7/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- lakimies Laura Terho, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Reetta Honkanen, sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Tomi Kekki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- ryhmäpäällikkö Kari Kunnas, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- erityisasiantuntija Hanna Ollila, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- varatoiminnanjohtaja Sirpa Pajunen, Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry
- erityisasiantuntija Satu Mustonen, Hengitysliitto ry
- johtaja Ilkka Nieminen, Päivittäistavarakauppa ry
- pääsihteeri Matti Rautalahti, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
- toiminnanjohtaja Mervi Hara, Suomen ASH ry
- ylilääkäri, dosentti Eeva Ollila, Syöpäjärjestöt
- asiamies Lauri Mäkinen, Tupakkateollisuusliitto ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- oikeusministeriö
- Suomen Kuntaliitto
- Tampereen kaupunki
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Philip Morris Finland Oy
- Suomen Hammaslääkäriliitto ry

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

- Suomen Lääkäriliitto ry
- Suomen Terveydenhoitajaliitto STHL ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia. Esitys toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vähennetään riippuvuuksia ja jatketaan määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi.

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkaukset eivät saisi merkinnöiltään tai muulta ulkoasultaan erottua muiden vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkausista. Tupakkalaissa säädettäisiin myös savukkeiden, täyttösäiliöiden ja nikotiininesteen ulkoasua koskevista vaatimuksista. Muutoksilla vähennettäisiin tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten houkuttelevuutta ja estettäisiin käyttämästä pakkauksia markkinoinnin välineenä. Ehdotuksen tavoitteena on etenkin se, että nuoret eivät aloittaisi tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden käyttämistä.

Tuotteet, jotka on tarkoitettu saamaan tupakkatuotteelle aikaan tunnusomainen tuoksu tai maku, kielletäisiin. Tupakointivälineiden, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, esilläpito kielletäisiin. Maahantuontia koskevaa sääntelyä muutettaisiin niin, että se koskisi nykyistä yhdenmukaisemmin tupakkalaissa tarkoitettuja eri tuotteita.

Tupakointi kielletäisiin leikkikentillä ja yleisillä uimarannoilla. Ehdotetuilla muutoksilla suojataisiin väestöä, etenkin pieniä lapsia, passiivisen tupakoinnin haitoilta. Lisäksi tupakointikieltoja koskevat laajennukset ehkäisisivät myös tupakoinnista aiheutuvaa roskaantumista ja siitä aiheutuvia ympäristöhaittoja.

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajien ja maahantuojien olisi maksettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle vuotuinen valvontamaksu, joka perustuisi tuotteiden myyntimääriin. Valvontamaksuista saaduilla tuloilla tehostettaisiin erityisesti tuotevalvontaa.

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteriä koskevaa sääntelyä päivitetäisiin Euroopan unionin yleisen tietosuojasetuksen näkökulmasta ja muutoksenhakua koskevaa sääntelyä päivitetäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain näkökulmasta.

Esitykseen sisältyy lisäksi eräitä teknisluonteisia täsmennyksiä, joilla muun muassa tehostettaisiin tupakkalain noudattamisen valvontaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022. Tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva sääntely tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.1.2023. Lisäksi ehdotettuun lakiin sisältyy useita siirtymäsäännöksiä.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia, jonka tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen.

Esityksessä ehdotetaan tupakkalakiin useita muutoksia, joiden tavoitteena on muun muassa vähentää tupakkatuotteiden houkuttelevuutta sekä suojata väestöä, etenkin pieniä lapsia, passiivisen tupakoinnin haitoilta. Valmistelun tukena on käytetty ehdotuksia, joita sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2017 asettama tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmä esitti (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 21/2018).

Tupakointi on merkittävä ennenaikaista kuolleisuutta aiheuttava tekijä Suomessa ja globaalisti. Lisäksi tupakointi lisää sairastumisen riskiä, pahentaa jo todettuja sairauksia, lisää merkittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia sekä aiheuttaa terveyseroja. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallituksen esitystä kansanterveyden näkökulmasta kannatettavana ja toteaa, että esitys edistää tupakkalain tavoitetta johdonmukaisella tavalla. Valiokunta pitää kuitenkin ehdotettuja muutoksia riittämättöminä tupakasta ja nikotiinituotteista eroon pääsemiseksi vuoteen 2030 mennessä, kuten tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmä on asettanut tavoitteeksi.

Pakkausten ulkoasun yhdenmukaistaminen

Lakiehdotuksen 32, 35, 35 a, 36, 36 a ja 36 b §:ssä säädetään tupakkatuotteiden, savukkeiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntipakkausten ja tuotteiden ulkoasusta. Sääntelyn keskeisenä sisältönä on, etteivät vähittäismyyntipakkaukset tai tuotteet saa erottua merkinnöiltään tai muulta ulkoasultaan muiden vastaavien tuotteiden ulkoasusta.

Valiokunta pitää kannatettavana ehdotettuja muutoksia, joilla estetään ulkoasun, muodon tai materiaalin käyttäminen tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinoinnin välineenä. Muutoksilla on tarkoitus vähentää kyseisten tuotteiden houkuttelevuutta sekä estää käyttämästä niiden ulkoasua markkinoinnin välineenä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy myös talousvaliokunnan lausunnossa esitettyyn näkemykseen (s. 2), jonka mukaan esitys vahvistaa kuluttajan oikeuksien suojaa, kun toisen tuotemerkin mahdollista laatua tai tunnettuutta väärin hyödyntävä myynninedistäminen voi muuttua vaikeammaksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset myös selkeyttävät nykyistä tilannetta, jossa valvontaviranomainen tekee tapauskohtaista harkintaa markkinointikiellon vastaisuudesta ja jossa myynninedistämistä ei ole voitu kokonaan estää. Näin ollen muutokset ovat valiokunnan näkemyksen mukaan omiaan helpottamaan tupakkalain valvontaa ja kohdentamaan rajalliset viranomaisresurssit tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutosta tupakkalain 72 §:n säännökseen tupakkatuotteita koskevasta kuvastosta ja luettelosta. Kun säännökseen ei sisälly poikkeamismahdollisuutta yhdenmukaistamisveloitteesta, ei myöskään kuvastoon ole mahdollisuutta sisällyttää tupakkatuot-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

teiden tavaramerkkejä. Perustuslakivaliokunta toteaa (PeVL 7/2022 vp, kappale 16), että ehdotus vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamisesta tekee käytännössä osin merkityksettömäksi perustuslakivaliokunnan aiemmin säätämisyjärjestyskysymyksenä pitämän asiakkaan mahdollisuuden tutustua tupakkatuotteiden vähittäismyyntipisteessä niiden tavaramerkkejä esittelevään kuvastoon (PeVL 21/2010 vp, s. 3/II). Näin muotoiltuna ehdotus tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamisen ulottumisesta myös tupakkalain 72 §:ssä tarkoitettuun kuvastoon on perustuslakivaliokunnan mukaan ristiriidassa perustuslain 12 §:ssä turvatu sananvapauden kanssa. Sääntelyä on perustuslakivaliokunnan mukaan välttämätöntä muuttaa, ja tällainen muutos on edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta tupakkalain 72 §:ää muutetaan siten, että tuotteen tavaramerkin saa esittää kuvastossa.

Yleiset tupakointikiellot

Esityksessä ehdotetaan, että yleisiä tupakointikielloja koskevaan 74 §:ään lisätään uudet 4—6 kohdat, joiden nojalla tupakointi kielletään leikkikentillä, lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueilla, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille, sekä yleisillä uimarannoilla.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kannattaa ehdotettuja muutoksia. Vaikka voimassa oleva laki kattaa melko hyvin sellaiset tilat, joissa erityisesti alaikäiset oleskelevat, pitää valiokunta tärkeänä, että lakia täydennetään tupakoinnin kiellolla kyseisillä alueilla, joilla oleskelee erityisesti alaikäisiä. Esitys edistää siten valiokunnan näkemyksen mukaan tavoitetta suojella lapsia ja nuoria tupakansavulta.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota lausunnossaan (kappale 9) siihen, että yleisiä uimarantoja koskeva tupakointikielto olisi voimassa ympärivuotisesti ja siten myös ajankohtina, jolloin ihmiset eivät tyypillisesti juurikaan oleskele rannalla. Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan kiellolle ei ole esitetty hyväksyttävää perustetta ja sääntelyä tulee tältä osin muuttaa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että yleisiä uimarantoja koskevaa tupakointikieltoa rajataan perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta ajallisesti. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yleisten uimarantojen uimakausi on Suomessa pääosin 15.6.—31.8. Kuitenkin jo toukokuussa tai vielä syyskuussa saattaa olla niin lämpimiä päiviä, että uimarannoilla vietetään yleisesti aikaa. Näin ollen valiokunta pitää perusteltuna, että tupakointikielto on voimassa vuosittain toukokuun alusta syyskuun loppuun, jolloin kielto kattaa ne kuukaudet, joina rantoja tyypillisesti käytetään.

Tarve jatkovalmistelulle

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esitys ei sisällä eräitä tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän esittämiä toimenpiteitä, kuten tupakkatuotteiden ostoikärajan korottaminen ja parveketupakoinnin kielto.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa useat lausunnonantajat ehdottivat, että tupakkatuotteiden ostoikäraja ja hallussapidon ikäraja nostettaisiin nykyisestä 18 vuodesta 20 vuoteen. Saadun selvityksen mukaan ikärajan nosto ehkäisee kokeiluja ja käytön säännöllistymistä nuorilla sekä kaventaa pidemmällä aikavälillä todennäköisesti väestön sosioekonomisia terveyseroja. Useat lausunnonantajat katsoivat myös, että tupakkalaissa tulisi helpottaa parveketupakointiin puuttumista esimerkiksi säätämällä asuntoyhteisölle mahdollisuus yhtiökokouksen enemmistö päätöksellä kieltää tupakointi asukkaiden hallinnassa olevilla parvekkeilla. Saadun selvityksen mukaan asunto-osakeyhtiölain muutos on parhaillaan valmisteilla oikeusministeriössä. Tuleva asunto-osakeyhtiölain muutos koskee kuitenkin vain asunto-osakeyhtiöitä, ja muut asuntoyhteisöt jäävät sen ulkopuolelle.

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman selvityksen mukaan esityksen valmistelun aikana arvioitiin, ettei ikärajojen korottamista työryhmän ehdottamalla tavalla ole tarkoituksenmukaista toteuttaa nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä. Asia vaatii ministeriön mukaan jatkoselvittelyjä. Ministeriö on asettanut 7.2.2022 uuden työryhmän, jonka tehtävänä on muun muassa selvittää tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinia sisältävien tupakan vastikkeiden ostoikärajan nostoa 18 ikävuodesta sekä tehdä tähän liittyen ehdotukset. Työryhmän tehtävänä on myös selvittää asuntoyhteisöjen savuttomuuden ja sääntelyn nykytilanne sekä tehdä ehdotuksia lakimuutoksiksi ja muiksi toimenpiteiksi asuntoyhteisöjen savuttomuuden parantamiseksi.

Valiokunta katsoo, että tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi ja väestön suojaamiseksi tupakan terveyshaitoilta tarvitaan lisätoimia, ja pitää perustetun työryhmän tehtävää tärkeänä. Valiokunta kiirehtii työryhmän selvitystä ja toimeksiannon toteuttamista ikärajan nostamiseksi sekä asuntoyhteisöjen savuttomuuden parantamiseksi. Valiokunta pitää kansanterveyden näkökulmasta tarpeellisena toteuttaa määrätietoisesti ja johdonmukaisesti jatkotoimia, joilla saavutetaan tavoite tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käytön loppumiseksi vuoteen 2030 mennessä. Valiokunta pitää tärkeänä turvata jokaiselle oikeus savuttomaan elinympäristöön.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta painottaa, että lainsäädännöllisten muutosten lisäksi tarvitaan muita toimia. Tupakoinnin lopettamisen tukea tulee olla saatavilla kattavasti ja yhdenvertaisesti niin alueellisesti kuin eri väestöryhmille. Tupakasta vieroitus on merkittävä osa keskeisten kansansairauksien ehkäisyä ja laadukasta hoitoa. Saadun selvityksen mukaan kansainvälisen tutkimusnäytön perusteella sekä lääkkeetön että lääkkeellisen tupakasta vieroitus on erittäin kustannustehokasta. Lyhyellä aikavälillä tupakasta vieroituksen kehittäminen edellyttää resursseja, mutta niillä aikaansaadaan pidemmällä tähtäimellä kustannussäästöjä väestön sairastavuuden ja hoidontarpeen vähenemisenä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

32 §. Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälän 5 momentin 5 kohdan asetuksenantovaltuuteen on perusteltua säätää vastaava mahdollisuus vähäisiin poikkeuksiin kuin hallituksen esityksessä ehdotetuissa 35 §:n 2 momentissa ja 35 a §:n 3 momentissa. Valiokunta ehdottaa, että säännöstä muutetaan lisäämällä asetuksenantovaltuuteen poikkeamismahdollisuus valiokunnan jäljempänä

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

35 §:ään ehdottamassa muodossa, jonka mukaan poikkeaminen on mahdollista vain, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

35 §. Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu. Pykälän 2 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden säätää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vähimmäismyyntipakkauksen ulkoasua koskevista tarkemmista yhdenmukaisuusvaatimuksista. Säännös sisältää myös mahdollisuuden säätää asetuksella näistä vaatimuksista poikkeuksia.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että poikkeuksia koskevaa asetuksenantovaltuutta täsmennetään siten, että vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun ja muiden ominaisuuksien osalta voidaan säätää poikkeuksia 1 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä. Valiokunnan näkemyksen mukaan säännös rajaa näin muotoiltuna lain tasolla poikkeamismahdollisuutta asetuksella annettavien säännösten kautta selkeämmin pieniin ja teknisluonteisiin poikkeuksiin.

35 a §. Savukkeen ulkoasu. Valiokunta ehdottaa pykälässä säädettävään asetuksenantovaltuuteen vastaavaa muutosta kuin edellä 35 §:ään.

36 §. Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälän 6 momentin 3 kohdan asetuksenantovaltuuteen on perusteltua säätää vastaava mahdollisuus vähäisiin poikkeuksiin kuin hallituksen esityksessä ehdotetuissa 35 §:n 2 momentissa ja 35 a §:n 3 momentissa. Valiokunta ehdottaa, että säännöstä muutetaan lisäämällä asetuksenantovaltuuteen poikkeamismahdollisuus valiokunnan 35 §:ään ehdottamassa muodossa, jonka mukaan poikkeaminen on mahdollista vain, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

36 a §. Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälän 2 momentin asetuksenantovaltuuteen on perusteltua säätää vastaava mahdollisuus vähäisiin poikkeuksiin kuin hallituksen esityksessä ehdotetuissa 35 §:n 2 momentissa ja 35 a §:n 3 momentissa. Valiokunta ehdottaa, että säännöstä muutetaan lisäämällä asetuksenantovaltuuteen poikkeamismahdollisuus valiokunnan 35 §:ään ehdottamassa muodossa, jonka mukaan poikkeaminen on mahdollista vain, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

36 b §. Täyttösäiliön ja nikotiininesteen ulkoasu. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuuteen on perusteltua säätää vastaava mahdollisuus vähäisiin poikkeuksiin kuin hallituksen esityksessä ehdotetuissa 35 §:n 2 momentissa ja 35 a §:n 3 momentissa. Valiokunta ehdottaa, että säännöstä muutetaan lisäämällä asetuksenantovaltuuteen poikkeamismahdollisuus valiokunnan 35 §:ään ehdottamassa muodossa, jonka mukaan poikkeaminen on mahdollista vain, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

72 §. Kuvasto ja luettelo. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella 72 §:ää muutetaan siten, että tuotteen tavaramerkin saa esittää kuvastossa.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

74 §. Yleiset tupakointikiellot. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettyä yleisiä uimarantoja koskevaa tupakointikieltoa rajataan perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella siten, että kiello olisi voimassa vuosittain toukokuun alusta syyskuun loppuun.

95 §. Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri. Pykälässä säädetään, että Valvira ja kunnat ovat vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Valiokunta toteaa, että ehdotetuista säännöksistä ei ilmene, mikä yhteisrekisterinpitäjä vastaisi muutoin rekisterinpitäjän tehtävistä. Valiokunta ehdottaa, että säännöstä täsmennetään rekisterinpitäjän vastuuden osalta.

97 §. Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 8 kohtaa täydennettäväksi siten, että se koskee myös tupakkatuotteen kuumentamiseen tarkoitettuja tupakointivälineitä, jolloin säännös on johdonmukainen tupakointivälineiden esilläpitokieltoa koskevaan 71 §:ään tehtyjen muutosten kanssa.

110 §. Tupakan markkinointirikkomus. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 kohtaa täydennettäväksi siten, että se koskee myös tupakkatuotteen kuumentamiseen tarkoitettuja tupakointivälineitä, jolloin säännös on johdonmukainen tupakointivälineiden esilläpitokieltoa koskevaan 71 §:ään tehtyjen muutosten kanssa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Valiokunta ehdottaa, että siirtymäsäännöksiä muutetaan siten, että lakimuutoksille varataan riittävä aika. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että 65 §:n muutokselle säädetään siirtymäaika, jotta sääntely olisi tältä osin yhdenmukainen 58 §:lle ehdotetun siirtymäajan kanssa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 141/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 26 §:n otsikko ja 1 momentti, 27 §, 32 §:n otsikko ja 3 momentti, 35 §, 36 §:n otsikko ja 4 momentti, 54, 58 ja 65 §, 67 §:n 1 momentin 1 kohta, 70 §, 71 §:n 1 momentti, 72 §, 74 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentti, 78 §:n 2 momentti, 94 §:n 3 mo-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

mentti, 95 §, 96 §:n 1 momentti, 97 §:n 1 momentin 8 kohta, 106 §, 107 §:n 1 momentin 1 kohta, 110 §:n 2 kohta ja 117 §,

sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n otsikko ja 3 momentti laissa 248/2019 ja 95 ja 97 § laissa 1374/2016, sekä

lisätään 32 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 248/2019, uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 35 a §, 36 §:ään uusi 5 ja 6 momentti, lakiin uusi 36 a, 36 b, 42 a ja 52 a §, 60 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1374/2016 ja 248/2019, uusi 5 momentti, 74 §:n 1 momenttiin uusi 4—6 kohta, 90 §:ään uusi 5 momentti, 91 §:ään uusi 4 ja 5 momentti sekä lakiin uusi 92 a ja 92 b § seuraavasti:

26 §

Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä

Sähkösavukkeen, täyttösäiliön tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiininesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä

Sähkösavukkeen tai nikotiininesteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Valviralle:

- 1) kattavat tiedot myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan;
- 2) tiedot eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;
- 3) tiedot tuotteiden myyntitavoista;
- 4) tiivistelmät 1—3 kohdassa tarkoitettuja asioita koskevista markkinatutkimuksista sekä tiivistelmien englanninkielinen käännös.

Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, koskee myös höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä.

32 §

Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksessa saa esittää tupakkatuotteen tuotenimen ja tupakkatuoteryhmän, valmistajan tai maahantuojan toiminimen ja yhteystiedot sekä tuotteen pakkauskoon ja viivakoodin siten, että vähittäismyyntipakka-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

us ei merkinnöiltään erotu muista saman tupakkatuoteryhmän vähittäismyyntipakkauksista eikä merkintöjen avulla edistetä tuotteen myyntiä.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksessa ei saa olla muita kuin 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja merkintöjä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tekstistä, kuvista, kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, kehystämisestä, pinta-alasta, sijoittelusta, vuorottelemisesta, kiinnittämisestä, rikkoutumattomuudesta ja muusta määrittelystä;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yksilöllisen tunnisteiden sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen, tunnisteiden avulla määritettävistä tiedoista sekä siitä, mitkä tiedot kuuluvat tunnisteeseen ja mihin tietoihin on päästävä sähköisesti sen välityksellä;

3) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun turvaominaisuuden sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen sekä turvaominaisuuden teknisistä standardeista ja niiden mahdollisesta vuorottelusta;

4) 2 momentissa tarkoitetun aitoustehtävän tarjoajan riippumattomuutta koskevista velvollisuuksista;

5) 3 momentissa tarkoitettujen merkintöjen kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, pinnasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä; sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää merkintöjen määrittelyn osalta poikkeuksia 3 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

35 §

Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaus ei saa muodoltaan, väritään, materiaaliltaan, kääreeltään tai muulta ulkoasultaan erottua muista saman tupakkatuoteryhmän vähittäismyyntipakkauksista, eikä vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen sallitusta muodosta, väristä, materiaalista, kääreestä ja muusta ulkoasusta sekä avausmekanismista ja muista ominaisuuksista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun ja muiden ominaisuuksien osalta poikkeuksia 1 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

35 a §

Savukkeiden ulkoasu

Savuke ei saa muodoltaan, väritään, pinnaltaan, filttersä väritä tai muulta ulkoasultaan erottua muista savukkeista, eikä savukkeiden ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Savukkeeseen saa merkitä tuotteen tuotenimen siten, että merkintä ei erotu muiden savukkeiden vastaavista merkinnöistä eikä sen avulla edistetä tuotteen myyntiä. Savukkeessa ei saa olla muita merkintöjä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset savukkeiden sallitusta muodosta, väristä, pinnasta ja filttersä väristä sekä muusta ulkoasusta sekä 2 momentissa tarkoitetun merkinnän kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, pinnasta, sijoittelusta ja muusta määrittely-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

tä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää poikkeuksia 1 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta savukkeen ulkoasun ja 2 momentissa tarkoitettun merkinnän määrittelyn osalta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

36 §

Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät

Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksessa saa esittää tuotteen tuotenimen, valmistajan tai maahantuojan toiminimen ja yhteystiedot sekä tuotteen pakkauskoon, maun, valmistuspäivämäärän ja viivakoodin siten, että vähittäismyyntipakkaus ei merkinnöiltään erotu muista sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkauksista eikä merkintöjen avulla edistetä tuotteen myyntiä.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksessa ei saa olla muita kuin 1 ja 4 momentissa tarkoitettuja merkintöjä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettun terveysvaroituksen tekstistä, kirjasinlajista ja -koosta, väristä, pinta-alasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä;
- 2) 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettussa lehtisessä annettavista tiedoista;
- 3) 5 momentissa tarkoitettujen merkintöjen kirjasinlajista ja -koosta, väristä, pinnasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä; sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää merkintöjen määrittelyn osalta poikkeuksia 4 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

36 a §

Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkaus ei saa muodoltaan, värittään, materiaaliltaan tai muulta ulkoasultaan erottua muista sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkauksista, eikä vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen sallitusta muodosta, väristä, materiaalista ja muusta ulkoasusta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun osalta poikkeuksia 1 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

36 b §

Täyttösäiliön ja nikotiininesteen ulkoasu

Täyttösäiliö ei saa muodoltaan, värittään, pinnaltaan, etikettinsä väritä tai muulta ulkoasultaan erottua muista täyttösäiliöistä, eikä täyttösäiliön ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

Täyttösäiliöön saa merkitä nikotiininesteen tuotenimen, valmistajan tai maahantuojan toiminnan ja yhteystiedot sekä tuotteen pakkauskoon, maun ja valmistuspäivämäärän siten, että merkinnät eivät erotu muiden täyttösäiliöiden vastaavista merkinnöistä eikä niiden avulla edistetä tuotteen myyntiä. Täyttösäiliössä ei saa olla muita merkintöjä lukuun ottamatta 37 §:ssä tarkoitettuja merkintöjä.

Nikotiinineste ei saa väriltään erottua muista nikotiininesteistä, eikä nesteen värin avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset täyttösäiliön sallitusta muodosta, väristä, pinnasta, etiketin väristä sekä muusta ulkoasusta, 2 momentissa tarkoitettujen merkintöjen kirjasinlajista ja -koosta, väristä, pinnasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä sekä nikotiininesteen sallitusta väristä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää täyttösäiliön merkintöjen ja muun ulkoasun sekä nikotiininesteen värin osalta poikkeuksia 1—3 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

42 a §

Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi

Komission jäljitettävyyasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tunnisteiden antaja saa Tullin tai Valviran pyynnöstä tehdä toimimattomaksi mainitun asetuksen 15 artiklassa tarkoitetun talouden toimijan tunnustekoodin, jos mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu talouden toimija:

1) laiminlyö mainitun asetuksen 14 artiklan 5 kohdan mukaisen velvollisuutensa viipymättä ilmoittaa tunnisteiden antajalle mahdollisista muutoksista alkuperäisessä hakemuslomakkeessa annettuihin tietoihin sekä toiminnan mahdollisesta lopettamisesta säädetyllä tavalla;

2) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, joiden vähittäismyyntipakkauksista puuttuu 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yksilöllinen tunniste tai turvaominaisuus; tai

3) myy tai muutoin luovuttaa savuttomia tupakkatuotteita 51 §:n vastaisesti.

52 a §

Tupakkatuotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

Kuluttajalle ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa tuotetta, jonka tarkoituksena on saada aikaan tupakkatuotteelle tunnusomainen tuoksu tai maku.

54 §

Omavalvontasuunnitelma

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä myyvän elinkeinonharjoittajan on kustannuksellaan laadittava ja toteutettava omavalvontasuunnitelma 53 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen kieltojen noudattamiseksi sekä sen varmistamiseksi, että tuotteista on tehty tässä laissa säädetty ilmoitukset ja tuotteiden vähittäismyyntipakkaukset ovat tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukaisia. Sosiaali- ja terveysministeriön ase-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

tuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontasuunnitelman laatimisesta, sisällöstä ja toteuttamisesta.

58 §

Etämyynnin kieltö

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasvipäristen tuotteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajan-suojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

Tukkumyyjällä on oikeus saada Valviralta 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksiensa varmistamiseksi välttämättömät tiedot vähittäismyyntiluvan haltijoista ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneistä elinkeinonharjoittajista sekä käsitellä näitä tietoja.

65 §

Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

Yksityishenkilö ei saa hankkia tai vastaanottaa elinkeinonharjoittajalta tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasvipäisiä tuotteita postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

67 §

Matkustajatuonnin määrälliset rajat

Yksityishenkilö ei saa tuoda maahan:

1) tupakkatuotteita, joiden vähittäismyyntipakkauksen merkinnät poikkeavat 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetystä, enempää kuin 200 savuketta, 50 sikaria, 100 pikkusikaria ja 250 grammaa kääre-, piippu- tai vesipiipputupakkaa sekä muuta tupakkatuotetta enempää kuin 200 annosyksikköä tai 250 grammaa irtonaisena;

---

70 §

Hintahyvityksen kieltö

Elinkeinoonharjoittaja ei saa vähittäismyynnissä tarjota eikä maksaa tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiininesteen hinnas-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

ta hyvitystä, joka määräytyy mainittujen tuotteiden tai muiden kulutushyödykkeiden ja palvelujen ostojen mukaan.

71 §

Esilläpitokielto

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä tai tupakointivälineitä, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, tai mainittujen tuotteiden tavaramerkejä ei saa pitää esillä tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, tupakkajäljitelmien, sähkösavukkeiden tai nikotiininesteiden vähittäismyynnissä.

---

72 § (Uusi)

Kuvasto ja luettelo

Sen estämättä, mitä 68 ja 71 §:ssä säädetään, vähittäismyyjä saa esittää ostajalle tämän pyynnöstä painetun kuvaston myyntipaikassa myytävänä olevista tuotteista tai niiden vähittäismyyn- tipakkauksista. **Lisäksi kuvastossa saa esittää tuotteen tavaramerkin.** Vähittäismyyjä saa myös luovuttaa ostajalle tämän pyynnöstä painetun luettelon mainituista tuotteista sekä niiden hinnoista. Kuvaston ja luettelon muodosta, sisällöstä ja ulkoasusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

74 §

Yleiset tupakointikiellot

Tupakoida ei saa:

- 3) päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa;
  - 4) leikkikentillä, joista on laadittava kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7 §:n mukainen turvallisuusasiakirja;
  - 5) lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueilla, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille;
  - 6) yleisellä uimarannalla **toukokuun alusta syyskuun loppuun**; yleisellä uimarannalla tarkoitetaan uimarantaa, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen odottaa huomattavan määrän ihmisiä uivan ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen ilmoitus.
-

Savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa eikä leikkikentillä.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

78 §

Asuntoyhteisön tupakointikiellot

Asuntoyhteisö saa kieltää tupakoinnin asuntoyhteisön hallitsemisissa yhteisissä ulkotiloissa.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Tuotetta ei saa tuoda markkinoille ennen kuin 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maksu on maksettu.

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Valvira perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain valvontamaksun tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden valmistajilta ja maahantuojilta. Valvontamaksu muodostuu seuraavasti niiden myyntimäärien perusteella, jotka valmistaja tai maahantuoja on edellisen kalenterivuoden aikana ilmoittanut Valviralle 16 ja 27 §:n nojalla:

- 1) savukkeet: 0,001 euroa kappaleelta;
- 2) sikarit: 0,02 euroa kappaleelta;
- 3) pikkusikarit: 0,001 euroa kappaleelta;
- 4) muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitettut tupakkatuotteet: 1,7 euroa kilolta;
- 5) nikotiininesteet ja höyrystettäväksi tarkoitettut nikotiinittomat nesteet: 0,01 euroa millilitralta.

Edellä 4 momentissa tarkoitettun valvontamaksun suuruus on kuitenkin vähintään 300 euroa ja enintään 70 000 euroa valmistajaa tai maahantuojaa kohden.

92 a §

Valvontamaksun oikaisu maksuvelvollisen hyväksi

Jos maksuvelvolliselle on virheen johdosta määrätty liikaa valvontamaksua, maksupäätös on oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu. Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

92 b §

Valvontamaksun oikaisu maksunsaajan hyväksi

Jos maksuvelvolliselle on laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osalta tutkittu, jäänyt määräämättä valvontamaksu tai osa siitä maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta, maksupäätös on oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu. Oikaisu maksunsaajan hyväksi voidaan tehdä vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu määrättiin tai olisi pitänyt määrätä.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

-----
Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, tämän lain 26 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun luonnollisen henkilön nimi on saatettava sellaisenaan julkiseksi, kun tietoja asetetaan saataville tämän pykälän 2 momentin mukaisesti.
-----

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valvira ja kunnat pitävät lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa, valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä tilastointia varten valtakunnallista rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen.

Rekisteröitäviä tietoja ovat:

- 1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;
- 2) lupa- tai ilmoitusnumero, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;
- 3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Valvira ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitetun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus*, 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. **Kunta vastaa 2 momentissa tarkoitettujen tietojen kirjaamisesta rekisteriin ja niiden oikeellisuudesta.** Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta, ylläpidosta ja kehittämisestä, tietojen käytettävyydestä, eheydestä, säilyttämisestä ja tuhoamisesta sekä muista tietosuojasetuksen mukaisista rekisterinpitäjän velvoitteista. Valvira toimii tietosuojasetuksen 26 artik-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

lan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee useamman kuin yhden kunnan alueella sijaitsevia myyntipaikkoja. Kunta ~~vastaa 2 momentissa tarkoitettujen tietojen kirjaamisesta rekisteriin ja~~ toimii tietosuojasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee kunnan alueella sijaitsevaa myyntipaikkaa.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinoharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

96 §

Kunnan kiellot ja määräykset

Jos kunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai antamansa määräyksen vastaista toimintaa, kunta voi kieltää tällaisen toiminnan tai määrätä toiminnan korjattavaksi tämän lain mukaiseksi.

---

97 § (Uusi)

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

---

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita, nikotiininesiteitä tai tupakointivälineitä, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, taikka mainittujen tuotteiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

---

106 §

Muutoksenhaku Valviran ja kunnan päätöksiin

Edellä 91 §:ssä tarkoitettuun valvontamaksuun saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta. Oikaisuvaatimus on esitettävä kolmen vuoden kuluessa valvontamaksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhausta markkinaoikeudellisiin asioihin säädetään kuitenkin

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

kin tämän lain 107 §:ssä ja muutoksenhausta 84 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 90 ja 91 §:ssä tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin kuntalaissa (410/2015).

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Valviran tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus tai tuote itsessään on 5 luvun säännösten vastainen;

110 § (Uusi)

Tupakan markkinointirikkomus

Markkinointitoimen tilaaja ja toimeenpanija sekä näiden palveluksessa oleva, joka tahallaan

2) pitää 71 §:n vastaisesti tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä tai tupakointivälineitä, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, taikka mainittujen tuotteiden tavaramerkkejä vähittäismyynneissä esillä, on tuomittava *tupakan markkinointirikkomuksesta* sakkoon.

117 §

Myyntipäällykset

Mitä tässä laissa säädetään tupakkatuotteen, poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen vähittäismyyntipakkauksesta, koskee myös tuotteen mahdollista myyntipäällystä lukuun ottamatta 32 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 34 ja 35 §:ää sekä 6 lukua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 32 §:n otsikko ja 3—5 momentti, 35 ja 36 a §, 36 §:n otsikko ja 4—6 momentti sekä 36 a ja 36 b § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä **toukokuuta** 2023.

Mitä 58 §:ssä säädetään poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myynnistä ja muusta luovuttamisesta kuluttajalle kuluttajansuojalain 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen ja 65 §:ssä tällaisen tuotteen maahantuontikiellosta etäviestimen välityksellä, sovelletaan 1 päivästä **marraskuuta** 2022.

Höyrystettäväksi tarkoitetusta nikotiinittomasta nesteestä, joka on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa ennen tämän lain voimaantuloa, on tehtävä 26 §:ssä tarkoitettu ilmoitus viimeistään **31** päivänä **lokakuuta** 2022.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

Höyrystettäväksi tarkoitettun nikotiinittoman nesteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 27 §:ssä tarkoitettut tiedot Valviralle ensimmäisen kerran vuonna 2023.

Tuotetta, jonka tarkoituksena on saada aikaan tupakkatuotteelle tunnusomainen tuoksu tai maku, saa 52 a §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille huhtikuun 2023 loppuun, jos tuotteet on valmistettu tai luovutettu vapaaseen liikkuvuuteen ennen tämän lain voimaantuloa.

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininiesteitä myyvän elinkeinonharjoittajan on päivitettävä omavalvontasuunnitelmansa 54 §:n mukaiseksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä.

Edellä 91 §:n 4 ja 5 momentissa tarkoitettua valvontamaksua ei peritä vuonna 2022, jos valmistaja tai maahantuoja ilmoittaa 21 §:n 3 momentin tai 30 §:n 3 momentin nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettulla tavalla poistavansa tuotteen markkinoilta viimeistään 20 päivänä syyskuuta 2022.

Helsingissä 2.3.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Päivi Salo

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp
Vastalause /kok

Vastalause

Perustelut

Suomen on tehtävä vaikuttavampia toimia savuttoman ja nikotiinittoman Suomen saavuttamiseksi. Savuton Suomi 2030 -verkoston tavoitteena on ollut, että tupakan ja nikotiinituotteiden käyttö loppuu Suomessa vuoteen 2030 mennessä. Valitettavasti tällä hallituksen riittämättömällä esityksellä siihen ei tulla pääsemään. Kokoomus pitää harmillisena, että tärkeitä tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän esityksiä (2018) ei ole riittävästi huomioitu. Tupakointi on kiistatta merkittävä sairastavuutta ja ennen aikaista kuolleisuutta aiheuttava tekijä niin Suomessa kuin maailmallakin. Yksi vuonna 2021 julkaistun Euroopan syöväntorjuntasuunnitelman keskeisistä tavoitteista on saavuttaa tupakaton sukupolvi Euroopassa vuoteen 2040 mennessä. Hallituksen esitys on suotuisa askel kansanterveyden näkökulmasta, mutta tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi ja väestön suojaamiseksi tupakan terveyshaitoilta tarvitaan selkeitä lisätoimia. Erityisesti nuorten aikuisten tupakoinnin aloittamisen ehkäisemiseksi on tehtävä enemmän toimenpiteitä.

Ikäraja

Suuri osa tupakkakokeiluista ja tupakoinnin aloittamisesta tapahtuu 20 ikävuoteen mennessä.

Aivojen kehitys jatkuu yli 20-vuotiaaksi, ja täten nuoret ovat erityisen herkkiä nikotiinin vaikutuksille. Ensiarvoisen tärkeää on vähentää tupakka- ja nikotiinituotteiden saatavuutta nuorille. Vaikka nuorten tupakointi on vähentynyt merkittävästi vuosituhannen vaihteen jälkeen ja tupakkakokeilut siirtyneet myöhemmälle iälle, vuonna 2021 yläkoulun 8.—9. luokkalaisista edelleen joka kolmas on kokeillut tupakointia. Lukiolaisista 43 prosenttia ja ammatillisissa oppilaitoksissa 67 prosenttia oli kokeillut vähintään yhtä tupakkalain alaista tuotetta. Luvut ovat nuorten keskuudessa liian suuria.

Myös Yhdysvalloissa tupakkatuotteiden ostoikäraja nousi 21 ikävuoteen vuoden 2019 lopussa. Vastaavan kaltaisista rajoituksista keskustellaan myös muualla, kuten Isossa-Britanniassa ja Norjassa, jossa sähkö tupakan ikärajaksi halutaan 25 vuotta. ASH:n 2021 toteuttamaan mielipidekyselyyn (N=1685) vastanneista 67 prosenttia kannatti 20 vuoden ostoikärajaa tupakka- ja nikotiinituotteille.

Tutkimukset osoittavat, että korkeampi ikäraja vähentää tupakan saatavuutta alaikäisille eri tavoin.

Se vaikuttaa erityisesti nuorten ostoyrityksiin vähittäismyyntipisteissä sekä vaikeuttaa hankintaa välittämisen kautta, kun hakijoiden täytyy olla aiempaa vanhempia. Mitä myöhemmälle iälle tupakka- ja nikotiinikokeilut siirtyvät, sitä epätodennäköisemmiksi ne muuttuvat.

Kokoomus pitää perusteltuna, että ikäraja myynnissä (53 §, 109 §), maahantuonnissa (62 §) ja hallussapidossa (118 §) nostetaan tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksen mukaisesti 20 ikävuoteen.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp
Vastalause /kok

Tupakointikiellot

Kenenkään ei tulisi tahtomattaan joutua altistumaan tupakansavulle ja sen myötä haitallisille aineille. Savuttomien ympäristöjen lisääminen on siksi keskeinen toimi. Kokoomus pitää tärkeänä lakiesityksessä tupakointikiellon ulottamista lapsille tarkoitetuille ulkoilualueille ja uimarannoille. Kokoomus pitää kuitenkin puutteena sitä, ettei tupakointikieltoa ole ulotettu riittävän laajalle ja vilkkaasti liikennöidyille alueille kuten bussipysäkeille, junalaitureille sekä sairaaloiden ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteiden välittömään läheisyyteen. Lasten, nuorten ja sairaana olevien oikeutta savuttomaan ympäristöön on tuettava. **Kokoomus pitää lisäksi välttämättömänä, että lakiin kirjataan myös tupakointikielto bussipysäkeillä ja junalaitureilla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden välittömässä läheisyydessä. Täysi tupakointikielto on perusteltua olla myös perhepäivähoitoon käytettävissä tiloissa.**

Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät

Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva sääntely on tärkeää. Kokoomus pitää erittäin kannatettavana lakiesitykseen sisältyviä pakkausmerkintöjen yhdenmukaistamista ja pakkausten houkuttelevuuden vähentämistä.

Parveketupakointi

Passiivinen tupakointi aiheuttaa terveyshaittoja, ja nykyinen sääntely ei riittävästi turvaa oikeutta raittiiseen hengitysilmaan asuntoyhteisöissä. Taloustutkimuksen vuonna 2020 toteuttaman kyselyn mukaan noin puolet (49 %) kerrostaloasukkaista kertoi asuntoon tai parvekkeelle kulkeutuvasta tupakansavusta. Kun luvun suhteuttaa 1,7 miljoonaan kerrostalossa asuvaan, ilmenee, että altistuminen koskee yli 800 000:ta kerrostaloasukasta. Kyse ei siis ole vain pienen ryhmän ongelmasta. Tupakkalain jatkokehittämisessä tulee helpottaa asukkaan hallinnassa olevassa asunnossa, parvekkeella tai esimerkiksi rivitalon pihalla tapahtuvan tupakoinnin kieltämistä. **Kokoomus pitää välttämättömänä, että hallitus tuo eduskuntaan esityksen asunto-osakeyhtiöiden tupakointikieltojen määräämisen mahdollistamiseksi enemmistöpäätöksellä. Tästä kokoomuksella on erikseen lausumaehdotus.**

Tupakkatuotteiden ikärajan nosto sekä tupakoinnin rajoittaminen ja interventiot tupakoimisen lopettamiseksi tulevat tulevaisuudessa kääntymään kustannussäästöiksi väestön sairastavuuden ja hoidontarpeen vähenemisenä. Viisain tapa hillitää sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten nousua on lisätä ennalta ehkäisevien toimien vaikuttavuutta. Suurimmat investoinnit ja painavimmat toimet on suunnattava terveydenedistämiseen. Savuttomuus ja nikotiinittomuus ovat keskeisiä tekijöitä, kun rakennamme terveempää Suomea.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna. (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp
Vastalause /kok

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tupakkalain (549/2016) 26 §:n otsikko ja 1 momentti, 27 §, 32 §:n otsikko ja 3 momentti, 35 §, 36 §:n otsikko ja 4 momentti, 53 §:n 1 ja 2 momentti, 54, 58, 62 § ja 65 §, 67 §:n 1 momentin 1 kohta, 70 §, 71 §:n 1 momentti, 72 §, 74 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentti, 78 §:n 2 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 ja 96 §, 97 §:n 1 momentin 8 kohta, 106 §, 107 §:n 1 momentin 1 kohta, 109 §, 110 §:n 2 kohta, 117 ja 118 §,

sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n otsikko ja 3 momentti laissa 248/2019 ja 95, 97 ja 109 § laissa 1374/2016, sekä

lisätään 32 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 248/2019, uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 35 a §, 36 §:ään uusi 5 ja 6 momentti, lakiin uusi 36 a, 36 b, 42 a ja 52 a §, 60 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1374/2016 ja 248/2019, uusi 5 momentti, 74 §:n 1 momenttiin uusi 4—8 kohta, 90 §:ään uusi 5 momentti, 91 §:ään uusi 4 ja 5 momentti sekä lakiin uusi 92 a ja 92 b § seuraavasti:

26, 27, 32, 35, 35 a, 36, 36 a, 36 b, 42 a § ja 52 a

(Kuten StVM)

53 § (Uusi)

Kielto myydä alaikäiselle

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 20-vuotiaalle.

Tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja sähkösavukkeita ei saa elinkeinotoiminnassa myydä tai muutoin luovuttaa alle 20-vuotiaalle.

54, 58 ja 60 §

(Kuten StVM)

62 § (Uusi)

Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

Alle 20-vuotias ei saa tuoda maahan tupakkatuotetta tai nikotiininestettä.

65, 67, 70—72 §

(Kuten StVM)

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp
Vastalause /kok

74 §

Yleiset tupakointikiellot

Tupakoida ei saa:

(3—5 kohta kuten StVM)

6) yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun; yleisellä uimarannalla tarkoitetaan uimarantaa, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen odottaa huomattavan määrän ihmisiä uivan ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen ilmoitus;

7) sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden välittömässä läheisyydessä, bussipysäkeillä tai junalaitureilla. (Uusi)

8) perhepäivähoitoon käytettävissä tiloissa. (Uusi)

(3 mom. kuten StVM)

78, 90, 91, 92 a, 92 b, 94—96 §

(Kuten StVM)

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

-----
4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 20-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita; (Uusi)

(8 kohta kuten StVM)

106 ja 107 §

(Kuten StVM)

109 § (Uusi)

Tupakan myyntirikos

Joka tahallaan

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp
Vastalause /kok

1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen tai nikotiininesettä alle 20-vuotiaalle

---

(Kuten StVM)

110 ja 117 §

118 § (Uusi)

Hallussapitokielto

Alle 20-vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotetta tai nikotiininesettä.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

(Kuten StVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan esityksen asunto-osakeyhtiöiden tupakointikieltojen määräämisen mahdollistamiseksi enemmistöpäätöksellä.

Helsingissä 2.3.2022

Mia Laiho kok
Terhi Koulumies kok